

Vörös István

# Hát így keletkezett az állam

A férfiasnak képzelt élet  
és más fölösleges beszédek  
felelnek meg a szenvedélynek?

Pedig a szenvedély csak hallgat,  
helyette szólnak nagyhatalmak,  
mindig kilesik az alkalmat.

Az életesnek képzelt férfi,  
nem képeled, hogy fogja túrni  
a nő árnyékát rávetődni.

A hallgatás a szenvedélyem,  
meg is jelent egy emlékérem,  
aztán egy új lakó az égben.

Az érmen csak egy csukott száj van,  
a magyar ember általában  
nem beszél asztalnál s az ágyban.

Az égben támadt új lakóról  
mindenki annyifélet gondol,  
mint tévé előtt a rossz sportról.

Nem kell sok ész győzelmet nézni,  
a vereségért úgy becézni  
akárkit, hogy hülye. Nem védi

senki, akit védeni kéne.  
Kevés fölmutatni az égre.  
Csökkentsd az átkaid felére,

vesd el a más hibáztatását!  
Mindig így kezdődik a válság,  
egyszer az igazat kiássák.

Így oda lesz száz év munkája,  
egész világ, mi hazugságra  
épült. Akkor most mi az ábra?

Az csak egy rajz az igazságról.  
A vers is ilyesmiket tárol,  
de nem adja át önmagától,

olvasni kell és gondolkodni.  
Az persze sohase volt módi,  
inkább egy giccsen meghatódni,

de futni igazi bajoktól.  
Az önmegértés nincs aranyból,  
ára kilép az áradatból.

Az igazat nem adják drágán,  
a hazugság szobra a márvány,  
és szépnek tűnik a csinálmány.

A ronda persze mind hazugság,  
azt várja, hogy tisztára mossák,  
elemezni lehessen sorsát,

megérteni a nehézséget,  
ami a halottnak az élet,  
betonnak a vad szenvedélyek.

Helyükbe beugrik az átok,  
az óvatlanok a világot  
úgy megrángatják, mint egy rácsot

a börtöncella ablakában.  
Hát így keletkezett az állam,  
dühből és gondolathiányban.

## Személyes zenetudomány

Azt hagyjuk is, hogy a gyerekkoromban  
mennyire tetszettek a slágerek a rádióból!  
Véletlen, hogy miféle örökségbe  
futunk bele először életünkben.  
Jó lenne sokkal jobb zenéknek  
és kultúrának örököse lenni!  
De egyszer csak utolérték a jobb zenék,  
egy osztálytársamtól hallottam a progresszív rockról,  
bőséggel jött a hetvenes évek kínálata.

Az énektanárunk azt mondta:  
 „Bartók vonósnégyeseit még én se értem!”  
 Hát rohantam a Rózsavölgyi-zeneboltba,  
 a tripla albumot azonnal megszereztem,  
 és hallgattam az érdes hangzatokra.  
 Két hegedű nyitja az első vonósnégyest,  
 aztán a cselló, brácsa is beszállnak,  
 nem a dallamosságot keresik,  
 inkább a gondolkodás és a szenvedés  
 nyilatkozik meg. Mindent elbeszél  
 a négy hangszer a kezdetek előtti létről.  
 Vadul felbúg a cselló, a brácsa szörnyülködik.  
 Néha egy ősvilági rétre látunk,  
 a fantázia innentől határtalan.  
 Négy bonyolult szólam összefogódkodása.

Nem attól komoly a komolyzene,  
 hogy komolyan s csak komoly dolgokról szól,  
 hanem hogy komolyan veszi a hallgatót,  
 nem akarja betömni száját és fülét,  
 nem vicceskedik és nem sírdogál,  
 hiszen tele van sírással és viccel.

Bach, Beethoven, Bartók, ajánlotta egy másik  
 énektanár, a legnagyobbak Ők.  
 És így is lett. Esetleg még hozzájött  
 szimfóniáival Mahler, Sosztakovics.  
 Ne csússzunk át egy névsorolvasásba.  
 Ma már a gépről hallgatom, ami  
 ott van lemezen meg CD-n is,  
 ha verset írok, ahhoz zongoraszonátát  
 vagy vonósnégyest, mint ahogyan most is.  
 Mert a szöveg mögött az 1. vonósnégyest  
 kellene érezni kirajzolódni –  
 na ez azért jó disszonáns egy sor volt!  
 Nem szép minden, mi disszonáns,  
 de nem szép magában a szép se,  
 bár nem is mindig elriasztó.

Ha drámát írok, az operahallgatás ajánlott,  
 az egymással vitázó énekszólamok  
 megmutatják, hogy mi a dialógus.  
 Beszél, beszél, a zene folyton elbeszél,  
 vagy esszét mond egy zongoraszonáta.  
 Fűgát a versben gyakran írok,

minden továbbgondolás, variáció,  
minden csak ritmus, minden hangmagasság.  
Egy időből kivágott hangcsomag a kompozíció,  
egy szűk térbe begyömészölt  
jelentéstömkeleg a hallhatóvá lett kép.  
Vers és zene egy érem két fele.

